

Johannes van God. De barmhartige broeder

TOM ZWAENEPOEL

GEBOREN worden en menswaardig leven is het recht van iedere mens. Wordt zijn gezondheid bedreigd, dan maakt hij aanspraak op verzorging in zijn ziekte en op het recht om in waardigheid te sterven. Vanuit deze visie is het belangrijk om aandacht te hebben voor de noodlijdende en zieke mensen in onze wereld.

Johannes wordt in 1495 geboren in Portugal. Op achtjarige leeftijd loopt van thuis weg „om iets van de wereld te zien”. Onderdak krijgt hij bij een onbekende die hem *João de Deus* noemt, Johannes van God. De jongen leert lezen en schrijven en verdient de kost als geitenhoeder en soldaat. Als hij na lange jaren weer thuiskomt, verneemt hij dat zijn ouders gestorven zijn. Hij heeft wroeging en zoekt rust. In Marokko ontfermt hij zich over christenslaven.

Op z'n veertigste raakt een preek van de beroemde boetepredikant Johannes van Ávila

hem zo sterk, dat hij als een bezetene door de stad rent en in een gekkenhuis terecht komt. Na een half jaar 'hel' wil hij ten dienste staan van zieken en hulpbehoevenden. Met de opbrengst van het hout dat hij 's nachts verzamelt, koopt hij geneesmiddelen en verzorgingsmiddelen. In Granada opent hij een ziekenhuis. Steeds meer jonge mensen sluiten zich bij hem aan en vormen een lekenvereniging voor de ziekenzorg. Johannes sterft in 1550 aan de gevolgen van een verkoudheid die hij oploopt bij de redding van een jongen uit een snelstromende rivier.

Meer dan veertig jaar lang leidt Johannes als slavenopzichter, herder, soldaat en rentmeester een avontuurlijk bestaan zonder doel of verantwoordelijkheid. Nadien is hij zo fanatiek in het naleven van zijn idealen, dat de Granadese bevolking hem gek verklaart. Respect krijgt hij pas wanneer hij tijdens een brand in het ziekenhuis zoveel mogelijk zieken uit de vlammen redt en ze een voor een

op zijn schouders weghaalt. Uit zijn ziekenhuis groeit de orde van de hospitaalbroeders van Sint-Jan de Deo (1537), die zich door een vierde gelofte verplichten tot levenslange ziekenverpleging.

Op zijn constante zoektocht naar menselijke noden is Johannes vooruitstrevend in denken, plannen en handelen voor het welzijn van hulpbehoevenden. Hij brengt doodzieke bedelaars van kertrappen en straathoeken naar het ziekenhuis, waar hij directeur, conciërge, verpleger en kok van het huis in één persoon is. Niemand wordt afgewezen en iedereen krijgt wat hij vraagt. Met zijn psychoanalytische methoden behandelt hij lichaam, geest en ziel als een eenheid. In zijn poging om de 'hele mens' te genezen hecht hij even veel belang aan een goed geneesmiddel als aan een gesprek met de zieke over zijn leefomstandigheden of angsten. Hij leert met de tijd dat je zieken beter kunt genezen, als je ze volgens de aard van hun ziekte

scheidt en ze bijvoorbeeld een eigen bed toewijst. In het vervormde gezicht of armzielige 'wrak' van een geestelijk of lichamelijk gehandicapte eert Johannes de menselijke waardigheid.

Johannes' attribuut is een granaatappel. Die kan verwijzen naar het wapenschild van de stad Granada, waar de orde van de Barmhartige Broeders is gesticht. Maar deze vrucht kan ook, zoals bij vele volkeren, liefde, vruchtbaarheid en onsterfelijkheid symboliseren. In de katholieke Kerk staat de granaatappel voor Jezus' fascinerende liefde en overgave aan allen, want zijn leven en lijden zijn voor de wereld vruchtbaar. Dit attribuut kan ten slotte ook verwijzen naar Johannes' heldendaden. Met zijn grenzeloze liefde voor de armen maakt hij God in zijn daden en woorden zichtbaar. Zoals de rijpe vruchten uit de openbrekende granaatappel vallen, komen uit zijn handen liefde, genegenheid en hulp.

OMROEP

• 30 augustus, 9 uur, Braambos via VRT één (herhaling omstreeks 23 uur via Canvas). Vier eeuwen geleden, in 1609, richtte de flamboyante Galileo Galilei een zelfgemaakte telescoop op de hemel en dat veranderde de loop van de geschiedenis. Hij ging die geschiedenis ook in als de wetenschapper die door de Kerk niet werd begrepen. Maar zijn Kerk en wetenschap dan vijanden van elkaar en betwisten zij elkaars gezag? Twee wetenschappers geven in *Galilei 400. Waar ligt het gezag? hun visie op Galilei: astrofysicus Gerard Bodifée en de president van de Vaticaanse Sterrenwachten George Coyne. In de derde (en laatste) aflevering van *Wie heeft hier de leiding?* Buigt Roger Burggraeve zich over de kloof tussen 'autonoom individu' en 'van God afhankelijk schepsel'. Als bewogen ethicus voelt hij goed aan wat reilt en zeilt in onze samenleving.*

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

De vrome kudde

PATERS

Een franciscan krijgt het vreemde verzoek of hij een noven kan bidden, opdat de vrager een Lexus kan winnen in een loterij. De pater reageert gepuzzeld:

- Wat is een Lexus?
- Dat is een luxewagen, pater.
- Lieve deugd, Sint-Franciscus zou van oordeel zijn dat dit ingaat tegen de gelofte van armoede. Sorry, maar voor zoiets werelds kan ik onmogelijk bidden.

Daarop zoekt de hunkerende man een dominicaan op:

- Wil u een noven bidden, pater, zodat ik een Lexus kan winnen? - Wat is een Lexus?
- Dat is een luxewagen, pater.
- Lieve deugd, Sint-Thomas van Aquino waarschuwt tegen de liefde voor zulke wereldse goederen. Helaas, maar voor zoiets kan ik onmogelijk bidden.

Ten einde raad contacteert de man een jezuïet:

- Ik smeed u pater, zou u een noven kunnen bidden, opdat ik een Lexus zou kunnen winnen?
- Antwoordt de pater prompt:
- Wat is een noven?

Ingezonden door Jan Uman

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? *KERK & leven* • *Vrome Kudde*, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03/210.08.49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

VLAAMSE PUZZELS DEPUZZELAAR

Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.

Méer van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van 'De Puzzelaar' t.w. De Stad Stockholm en De Viking.
Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: VLIEGENIER

half-bloed	draagdoek	golfterm	slotwoord	sluitemiddel
Zuid-Am. vrouw	vezelstof	troefkaart		parochie
→	↓	↓		↓
naderhand		5	gravure	
gesneden ram			schaftlokaal	
7	10		geleerd	4
			ambts-halve	
ogenblik		vader		vreemde munt
		muziekterm		koren
op deze manier	miserabel	9		6
	bruin-geel			
→	↓	ad acta	welige groei	1
		papegaai		
vogel	→	gesneden hengst		Japans bordspel
retour				
→	8		slang	↓
rondhout	→	koning van de elfen		2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10